

Sygn. akt V U 515/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 września 2022 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Romuald Kompanowski

Protokolant: st.sekr.sądowy Piotr Durajczyk

po rozpoznaniu w dniu 23 września 2022 r. w Kaliszu

odwołania M. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 25 maja 2022 r. Nr (...)

w sprawie M. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o umorzenie należności składkowych

Zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z dnia 25 maja 2022 r. znak (...) w ten sposób, że stwierdza, iż umorzeniu podlegają składki należne od odwołującej M. W. z tytułu ubezpieczeń społecznych za okres od 1 października 2006r. do 22 kwietnia 2007r. w łącznej kwocie 7011,82 złotych, na ubezpieczenie zdrowotne za okres od 1 października 2006r. do 22 kwietnia 2007r. w łącznej kwocie 2571,13 złotych oraz na Fundusz Pracy za okres od 1 października 2006r. do 22 kwietnia 2007r. w łącznej kwocie 519,81 złotych.

Sędzia Romuald Kompanowski

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 maja 2022 r, nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił M. W. umorzenia należności z tytułu składek na:

ubezpieczenie społeczne za okres 01.10.2006- 22.04.2007, w łącznej kwocie: 7.011,82 zł w tym: z tytułu składek – 3.400,82 zł oraz odsetek – 3.611,00 zł,

ubezpieczenia zdrowotne za okres 01.10.2006 – 22.04.2007, w łącznej kwocie 2.571,13 zł w tym z tytułu: składek 1.247,13 zł oraz odsetek – 1.324,00 zł,

Funduszu Pracy za okres 01.10.2006 – 22.04.2007, w łącznej kwocie 519,81 zł w tym z tytułu składek – 251,81 zł oraz odsetek 268,00 zł.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że weryfikacja akt sprawy wykazała, że odwołująca dokonała spłaty należności z tytułu składek na warunkach określonych w umowie nr (...) z 17 marca 2017 r., jednak koszty egzekucyjne należne Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym w Krotoszynie zostały przez odwołującą opłacone po 12

miesięcznym terminie określonym decyzją z dnia 12 września 2016 r. nr (...) o warunkach umorzenia na podstawie przepisów ustawy z dnia 09 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność, który upłynął z dniem 16 października 2017 r.

Odwołanie od tej decyzji wniosła M. W.. W uzasadnieniu wskazała, że do 24.01.2022 r. uiszczała ratalne należności względem ZUS, które były zawarte w umowie, a nadto uregulowała także koszty egzekucyjne Komornika Sądowego tylko w późniejszym terminie. Odwołująca wskazała, że jest osobą bezrobotną bez prawa do zasiłku, chorującą na dolegliwości niepozwalające na zatrudnienie.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania jako nieuzasadnionego oraz zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz organu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazano, iż wobec niespełnienia wszystkich warunków tj. nieuregulowania należności niepodlegających umorzeniu w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji warunkowej, zaskarżona decyzja jest prawidłowa i nie ma podstawy do jej zmiany.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 11 lipca 2016 r. M. W. wystąpiła do ZUS Oddział w O. z wnioskiem o umorzenie należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność.

Warunki określające kwoty podlegające umorzeniu oraz warunki umorzenia należności ustalone zostały decyzją numer (...) z dnia 12 września 2016 r.

W punkcie I decyzji określono, że umorzeniu będą podlegały wymienione tam i określone kwotowo należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy za wskazane okresy w odniesieniu do poszczególnych funduszy, a w pkt II zawarto informację o warunku jaki muszą być spełnione, by umorzenie było możliwe.

Stwierdzono tam, że warunkiem umorzenia należności wymienionych w pkt I jest spłata należności niepodlegających umorzeniu. Należności z tytułu składek za okres od 1 stycznia 1999 r. nieobjęte postępowaniem o umorzenie należy uregulować w terminie 12 miesięcy od uprawomocnienia się tej decyzji wraz z odsetkami naliczonymi do dnia wpłaty włącznie zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz wydanym na jej podstawie rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru zobowiązany jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Również w uzasadnieniu tej decyzji powtórzono tę informację dodając, że rodzaj rozstrzygnięcia przyszłej decyzji uzależniony będzie od spełnienia warunków o których mowa w pkt II sentencji decyzji tj. spłaty należności niepodlegających umorzeniu.

(dowód: wniosek z dnia 11.07.2016 r. oraz decyzja z dnia 12.09.2016 r. – akta organu rentowego)

W dniu 17 marca 2017 roku organ rentowy zawarł z M. W. umowę nr (...) o rozłożeniu należności z tytułu składek w wysokości 8.202,37 zł, na raty, z terminem płatności ostatniej raty w dniu 15 luty 2018 roku. W dniu 14 lutego 2018 r. strony zawarły aneks nr (...) do umowy nr (...) z dnia 17.03.2017 r. o rozłożenie na raty należności z tytułu składek, w związku ze zmianą warunków umowy ratalnej w zakresie wysokości, ilości oraz terminu płatności udzielonych rat. Termin płatności ostatniej raty określono na dzień 15 lutego 2022 r.

(dowód: umowa z dnia 17.03.2017 r. nr (...), aneks nr (...) – akta organu rentowego)

Pismem z dnia 31 października 2017 r. organ rentowy poinformował M. W., iż warunkiem umorzenia należności o których mowa w decyzji nr (...) z dnia 12.09.2016 r. jest nieposiadanie niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych za okres od dnia 01 stycznia 1999 r. oraz należnych od tych składek odsetek za

zwłokę, opłat prologacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu (...), naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

(dowód: pismo ZUS z dnia 31.10.2017 r. – akta organu rentowego)

W związku z prowadzonym postępowaniem egzekucyjnym sygn. (...), M. W. uiszcza koszty egzekucyjne w dniu 11.12.2017 r.

(dowód: informacja Komornika Sądowego – akta (...))

M. W. miała świadomość niezbędnego wymogu uiszczenia składek, lecz nie co do ich sprecyzowanej wysokości. Zawierając układ ratalny w 2017 r., odwołująca pozostawała w przekonaniu, że umowa dotyczy wszelkich wymagalnych w sprawie należności.

(dowód: zeznania M. W.)

Stan faktyczny w sprawie został ustalony na podstawie dowodów z zeznań odwołującej i dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego oraz akt postępowania egzekucyjnego (...).

Zeznania odwołującej zostały uznane za wiarygodne. Przytaczane przez nią okoliczności związane z okolicznościami ustalenia kwot ją obciążających znajdują potwierdzenie w zgromadzonej dokumentacji.

Dowody z dokumentów zostały obdarzone przez Sąd wiarą w całości. Zostały wydane przez uprawnione do tego organy, a ich prawdziwość nie budziła wątpliwości oraz nie była kwestionowana przez strony. Okoliczności w nich stwierdzone także nie były sporne w sprawie.

Sąd zważył, co następuje:

Przedmiotem rozpoznania w niniejszej sprawie była kwestia oceny, czy w stanie faktycznym sprawy istnieją podstawy do umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne.

Wskazać należy, że zgodnie z treścią art. 1 ust. 1 ustawy z 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność – zwanej dalej ustawą abolicyjną – na wniosek osoby podlegającej w okresie od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 r. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia za okres od 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 r. oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prologacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty egzekucyjne naliczone przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

Wniosek taki może złożyć osoba, która przed dniem 1 września 2012 r. zakończyła prowadzenie pozarolniczej działalności i nie prowadzi jej w dniu wydania decyzji, o której mowa w ust. 8, tj. decyzji ZUS określającej warunki umorzenia (art. 1 ust. 1 pkt 1) oraz inna osoba niż wymieniona w pkt 1 (art. 1 ust. 1 pkt 2), tj. osoba nadal prowadząca działalność.

W ustępie 6 art. 1 ustawy abolicyjnej wskazano, iż umorzenie należności, o których mowa w ust. 1, skutkuje umorzeniem nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy za ten sam okres oraz należnych od nich, za ten sam okres, odsetek za zwłokę, opłat prologacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

Jak stanowi ustęp 7 art. 1 ustawy abolicyjnej, umorzeniu podlegają również należności, o których mowa w ust. 1 i 6, które do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy zostały rozłożone na raty i nie zostały opłacone do dnia złożenia

wniosku o umorzenie. Należności te podlegają wyłączeniu z umowy o rozłożeniu należności z tytułu składek na raty. Warunek, o którym mowa w ust. 10, uważa się za spełniony po opłaceniu pozostałych należności objętych umową.

Jeśli natomiast chodzi o procedurę umarzania należności objętych zakresem przedmiotowym ustawy, to ustawa abolicyjna wyraźnie przewiduje dwa postępowania prowadzone przez ZUS, które kończą się wydaniem merytorycznej decyzji, a mianowicie postępowanie w sprawie określenia warunków umorzenia należności oraz postępowanie w sprawie umorzenia należności.

Przepis ustępu 8 art. 1 ustawy abolicyjnej stanowi, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję określającą warunki umorzenia, w której ustala także kwoty należności, o których mowa w ust. 1 i 6, z wyłączeniem kosztów egzekucyjnych.

Odwołanie do ustępu 1 i 6 nakazuje przyjąć, że decyzja określająca warunki umorzenia ustala także: po pierwsze - kwoty nieopłaconych składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe za okres od 1 stycznia 1999 r. do 28 lutego 2009 r. wraz z należnymi od nich odsetkami za zwłokę, opłatami prolongacyjnymi, kosztami upomnienia, opłatami dodatkowymi i kosztami egzekucyjnymi naliczonymi przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego, po drugie - kwoty nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy za ten sam okres wraz z należnymi od nich odsetkami za zwłokę, opłatami prolongacyjnymi, kosztami upomnienia, opłatami dodatkowymi i kosztami egzekucyjnymi naliczonymi przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

Warunkiem umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6 - jak stanowi ust. 10 omawianego przepisu - jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji, o której mowa w ust. 13 pkt 1, niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych za okres od dnia 1 stycznia 1999 r., do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność lub płatnik składek, o którym mowa w ust. 2, oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

Niepodlegające umorzeniu należności, o których mowa w ust. 10 podlegają spłacie w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 8 (ust. 11). W przypadku, gdy w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 8, niepodlegające umorzeniu należności, z wyłączeniem składek finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, zostaną rozłożone na raty albo zostanie odroczony termin ich płatności, warunek, o którym mowa w ust. 10, uważa się za spełniony po ich opłaceniu (ust. 12).

Mając na względzie wyżej przytoczone przepisy, należy wskazać, że decyzję o umorzeniu należności wydaje się po spłacie niepodlegających umorzeniu należności, o których mowa w ust. 10 najpóźniej w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w art. 1 ust. 8, bądź - w przypadku, gdy w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w art. 1 ust. 8 niepodlegające umorzeniu należności, z wyłączeniem składek finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, zostaną rozłożone na raty albo zostanie odroczony termin ich płatności - po ich opłaceniu.

Z kolei decyzję o odmowie umorzenia należności wydaje się, jeśli w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w art. 1 ust. 8, niepodlegające umorzeniu należności, o których mowa w ust. 10 nie zostaną spłacone albo - w przypadku, gdy w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w art. 1 ust. 8, niepodlegające umorzeniu należności, z wyłączeniem składek finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, zostaną rozłożone na raty albo zostanie odroczony termin ich płatności - nie zostaną one opłacone zgodnie z ustalonymi warunkami.

Mając na uwadze powyższe regulacje należy wskazać na pełną orientację odwołującej co do kwot podlegających spłacie, obowiązujących terminów tych płatności i konieczności ich zapłaty jako warunku spełnienia przesłanek ww. przepisów ustawy abolicyjnej w zakresie objętym wskazanym wyżej układem ratalnym.

Przenosząc powyższe na grunt przedmiotowej sprawy należy wskazać, że w decyzji o której mowa w art. 1 ust. 8 ustawy abolicyjnej, powinny zostać określone nie tylko kwoty należności z tytułu nieopłaconych składek i innych należności wymienionych w ust. 1 i 6, podlegające umorzeniu, ale również warunki umorzenia, o których mowa w przepisach ust. 10-12 art. 1 ustawy. Zakład Ubezpieczeń Społecznych obowiązany jest w decyzji z art. 1 ust. 8 warunki te określić, tzn. skonkretyzować poprzez podanie tytułów oraz kwot niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, FP, FGŚP i FEP za okres od dnia 1 stycznia 1999 r., do których opłacenia jest obowiązany wnioskodawca, wraz z wszelkimi kosztami dodatkowymi wymienionymi w ustawie oraz poprzez wskazanie terminu, w jakim należności te podlegają spłacie.

W niniejszej sprawie organ rentowy uchybił temu wymaganiu. Organ rentowy w decyzji z dnia 12 września 2016 r nr (...) wskazał co prawda termin spłaty, ale uchylił się od wskazania wnioskodawcy nie tylko kwot podlegających spłacie, które umorzeniu nie podlegają ale zaniechał także wskazania tytułów do ich zapłaty.

Bezspornym w niniejszej sprawie jest, iż koszty postępowania egzekucyjnego należne Komornikowi winny zostać zapłacone po 12 miesięcznym terminie określonym w decyzji z dnia 12 września 2016 r., który zgodnie z treścią decyzji organu rentowego upłynął w dniu 16 października 2017 r. Tymczasem dopiero w piśmie z dnia z dnia 31 października 2017 r. organ rentowy poinformował M. W., iż warunkiem umorzenia należności o których mowa w decyzji nr (...) z dnia 12.09.2016 r. jest nieposiadanie niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych za okres od dnia 01 stycznia 1999 r. oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu (...), naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

Tym samym należało stwierdzić, iż na skutek błędnej informacji w tym zakresie a w konsekwencji błędnego przekonania o wysokości zobowiązania, należność ta nie została uiszczona do dnia 16 października 2017 r.

Odwołująca podjęła wszelkie konieczne działania co do spłaty zobowiązań chcąc skorzystać z przysługującego jej prawa do umorzenia pozostałych składek. Dopiero w piśmie z dnia 31.10.2017 r. ZUS poinformował, jakie enumeratywnie wyliczone należności powinny zostać nadto uiszczone. Wcześniej te należności nie były w ogóle wymieniane wśród należności niepodlegających umorzeniu. Jak ustalono odwołująca uiszczała bezpośrednio u Komornika koszty egzekucyjne w dniu 11.12.2017 r.

Oczywistym jest zatem w tej sytuacji, że odwołujący nie może ponosić ujemnych konsekwencji błędów organu. Brak w niniejszej sprawie ustaleń, które by pozwoliły na stwierdzenie, że istniały jakieś przeszkody po stronie odwołującej, by dokonując wpłat zgodnie decyzją ZUS, zapłaciła dodatkowo koszty egzekucyjne.

W konsekwencji skoro odwołująca opłaciła należności wskazane przez organ rentowy nie można uznać, że nie dopełniła wymogu uiszczenia należności niepodlegających umorzeniu.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd zgodnie z cytowanymi przepisami prawa materialnego oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji wyroku.

sędzia Romuald Kompanowski